

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2016. szeptember 15. és november hó 10. napján tartott fellebbezési tárgyalás alapján meghozta, és kihirdette a következő

ítéletet:

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2012. évi augusztus hó 31. napján kihirdetett 3.B.792/2009/81. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint:

A társtettesként elkövetett emberölés büntettének törvényhelye a 2012. évi C. törvény 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d/ pont.

A szabadságvesztés mértékét 10 (tíz) évre enyhíti, amelyet börtönben rendel végrehajtani.
A vádlott feltételes szabadságra bocsátása lehetőségének legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő nap.

Az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségből a vádlottat 877 335 (nyolcszázhetvenhétezer-háromszázharmincöt) forint terheli, míg 47 700 (negyvenhétezer-hétszáz) forintot az állam visel.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlott által a 2012. augusztus 31. napjától 2014. január 30. napjáig, majd a 2015. szeptember 28. napjától a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt, valamint a 2014. január 30. napjától 2015. szeptember 28. napjáig eltelt időt, amikor jogerős szabadságvesztés büntetését töltötte.

Az első fellebbezési eljárásban felmerült 150 611 (százötvenezer-hatszáztizenegy) forint a vádlottat terheli.

A megismételt másodfokú eljárásban 263 142 (kettőszázhatvanháromezer-száznegyvenkettő) forint bűnügyi költség merült fel, amelyet az állam visel.

I n d o k o l á s :

A Nyíregyházi Törvényszék a 2012. augusztus 31. napján kelt 3.B.792/2009/81. számú ítéletével a vádlottat társtettesként, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette [1978. évi IV. törvény 166. § (1) és (2) bekezdés d/ pont] miatt 13 év fegyház büntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költségről.

Vádlottí és védői fellebbezés következtében a Debreceni Ítéltábla a 2014. január 20. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján hozott Bf.III.854/2012/23. számú ítéletével megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését, és a vádlott cselekményét az időközben hatályba lépett új büntető anyagi jogi törvény, a 2012. évi C. törvény szerint nevezte meg [160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d/ pont]. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani, és rendelkezett arról, hogy a vádlott feltételes szabadságra bocsátása lehetőségének legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. Korrigálta a bűnügyi költségről szóló elsőfokú rendelkezést, egyebekben helybenhagyva a törvényszék ítéletét. Ezzel a Nyíregyházi Törvényszék 3.B.792/2009/81. számú ítélete 2014. január 30. napján jogerőre emelkedett, a szabadságvesztés végrehajtását nyomban foganatba is vették.

A terhelt felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, amelyet a Kúria a 2015. szeptember 28. napján kelt Bfv.II.760/2015/7. számú végzésével elbírált, és a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.III.854/2012/23. számú ítéletét - eljárási szabálysértés okából - hatályon kívül helyezte és az ítéltáblát új másodfokú eljárásra utasította. Elrendelte a vádlott előzetes letartóztatását a megismételt eljárásra utasított másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a tárgyalás előkészítése során hozandó határozatáig.

A Kúria döntésének lényege az volt, hogy a terhelt a 2013. januárjában kapott agyvérzése miatt sem írni, sem beszélni nem tud. A 2013. november 29-én kelt komplex igazságügyi orvos- és elmeorvoszakértői vélemény ellenére a másodfokú tárgyalást logopédiai, vagy siketnéma kezeléssel foglalkozó olyan szakember távollétében tartották meg, aki mintegy a tolmács szerepét tudta volna betölteni. Ezért a vádlott nem gyakorolhatta a kérdészi, észrevételezési és indítványtételi jogait, így a másodfokú tárgyalás nem volt tisztességes. Utalt a Kúria arra, hogy a kérdéses ügyben a terhelt olyan beszédfigyatekos/beszédképtelen, aki egyúttal írni sem tud. E helyzettal pedig a büntetőeljárás törvény kétségtelenül nem számol, ugyanakkor egyértelmű az, hogy a nyilatkozattételi kommunikáció teljes hiányában lévő terhelt nem maradhat jeltolmácsolás nélkül, ugyanis szükségképpen egy tekintet alá kell, hogy essen a hallássérülttel, a siket-vakokkal. A Kúria álláspontja mindezek ismeretében az volt, hogy az ítéltábla a másodfokú tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező [Be. 373. § (1) bekezdés II. fordulat d/ pont], ezért jeltolmács igénybevétele láttal szükségesnek azzal, hogy amennyiben ez nem járna eredménnyel, úgy választható más, alkalmasnak tűnő megoldás is.

Megjegyezte továbbá, hogy a büntető eljárási törvény - nem szerencsés módon - az érintett kérelméhez, és nem az érintett tolmácsolásra szorultságának helyzetéhez köti a tolmács kötelező igénybevétele.

Az ítéltábla a Kúria hatályon kívül helyező határozatában írtakat szem előtt tartva folytatta le a megismételt másodfokú eljárást.

A törvényszék ítélete ellen a vádlott a felmentését célozva, a védője a felmentés mellett eltérő jogi minősítés (bűnpártolás büntette) megállapítása végett jelentett be fellebbezést.

A vádlott az ítéltáblához címzett beadványában hosszasan indokolta a jogorvoslatát, részben megismételve az elsőfokú bíróság előtt hangoztatott védekezését.

A megismételt másodfokú eljárásban a vádlott és a védő is fenntartották a fellebbezés irányát, ugyanakkor a védő már a büntetés jelentős enyhítésére is indítványt terjesztett elő, azt

hangsúlyozva, hogy a vádlotton kívüli okból húzódott el a büntető eljárás, és az egészségi állapota is a büntetés enyhítése irányába ható tényezőként kell, hogy értékelést nyerjen.

Az ügyész tudomásul vette az elsőfokú bíróság ítéletét.

A fellebbviteli főügyészség az átiratában bizonyítás felvételére tett indítványt, és az időközben elhalálozott dr. SL igazságügyi orvosszakértő helyett másik szakértő kirendelését tartotta szükségesnek, akit dr. GP-rel együtt kért meghallgatni a sértett nyaki, illetve tarkótáji sérüléseinek elhatárolása, a keletkezési mechanizmus megállapítása céljából, továbbá a sorozat bordatörések létrejöttének egyértelmű tisztázása érdekében.

A megismételt eljárásban tartott perbeszédében kitért arra, hogy álláspontja szerint miért nem volt helye a büntető eljárás felfüggesztésének, továbbá szükségesnek tartotta a tényállás helyesbítését, majd indítványt tett az 1978. évi IV. törvény alkalmazására. A vádlott egészségügyi állapotára figyelemmel eggyel enyhébb végrehajtási fokozat (börtön) megállapítását lehetségesnek tartotta, ugyanakkor a büntetés enyhítésére nem látott törvényes alapot.

Az első fokú ítélet kihirdetését követően, az eljárás (első) másodfokú szakaszában a vádlott 2013. januárjában agyvérzést kapott.

A vádlott 2013. február 6. napjától 2013. június 10. napjáig az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet Pszichiátriai - neurológiai - Osztályán fekvőbeteg ellátásban részesült. Nála motoros afáziát (központi idegrendszer zavara), jobboldali bénulást diagnosztizáltak. A beszédmozgató központ kiesése miatt beszéde nem mindig érthető, a feltett kérdéseket megérti ugyan, azokra nem verbális módon tud reagálni. Segítséggel járóképes, mozgászavara és beszédképessége miatt „...a tárgyaláson történő megjelenése ...problémás”.

Erre figyelemmel az ítéletábra elrendelte a vádlott igazságügyi elmeorvosszakértői vizsgálatát, szükség esetén neurológus szakértő bevonása mellett.

A 2013. szeptember 27. napján ...-en elvégzett vizsgálat alapján, az ítéletábrára 2013. december 21. napán érkezett számú komplex igazságügyi orvos- és elmeorvosszakértői vélemény a beszédképesség súlyos károsodását, a jobb felső végtag gyakorlatilag teljes bénulását, az alsó végtag mozgáskárosodását állapította meg azzal a megjegyzéssel, hogy a vádlott a bírósági tárgyaláson részt vehet, azonban szóban vagy írásban való kommunikációra a központi idegrendszer sérülése miatt nem képes.

Az ítéletábra a Be. 348. §-ának (1) bekezdése alapján bírálta felül a törvényszék ítéletét, az azt megelőző bírósági eljárással együtt.

A másodfokú bíróság a Be. 351. §-a (2) bekezdésének a/ és b/ pontjában írt megalapozatlansági ok kiküszöbölése érdekében a Be. 353. §-ának (2) bekezdése alapján tárgyalást tartott, részbizonyítás felvétele céljából.

A Kúria Bfv.II.760/2015/7. számú hatályon kívül helyező döntésére figyelemmel az ítéletábra a megismételt másodfokú eljárásra idézte S I jelnyelvi tolmácsot, aki nagyothalló, beszéd fogyatékos, illetve beszéd szervi sérült emberek számára, továbbá siketvakok és augmentatív, valamint alternatív kommunikációt igénylő személyek számára képzett jelnyelvi tolmács.

Elrendelte továbbá a szó szerinti jegyzőkönyvezést, valamint a Be. 252. §-a (2) bekezdésének alkalmazásával az eljárás egészének hangfelvevő berendezéssel való rögzítését.

A 2015. december 10. napján tartott tárgyalás elnapolásra került, mert az eltelt hosszú időre figyelemmel a másodfokú bíróság szükségesnek tartotta a vádlott ismételt komplex igazságügyi orvos- és elmeorvosszakértői vizsgálatát. Az igazságügyi szakértői vélemény (...szakv.) a Be. 113. §-ának (2) bekezdésében írtak alkalmazásának kilátásba helyezését követően 2016. június 3. napján érkezett meg az ítéletablára.

A 2016. március 3. napján tartott vizsgálat alapján a szakértők megállapították, hogy a vádlott egészségi és pszichés állapotában érdemi változás nem történt a legutóbbi (2013) szakértői véleményezés óta. Az agyi érrendszeri történés okozta központi idegrendszeri károsodásra visszavezethető beszéd- és írásképtelensége, mozgászavara továbbra is fennáll. Jelenleg bizonyos szótöredék-szerű betűhalmazokat képes kimondani, azonban ezek értelmezhetetlenek. A körülötte történő eseményekkel ugyanakkor tisztában van, és a beszédet is kifogástalanul megérti. Egyetértését vagy egyet nem értését, kívánságait egyértelműen ki tudja fejezni. Nagy türelemmel és odafigyeléssel pontos kommunikáció folytatható vele. Bár saját nevét jól olvashatóan le tudja írni, központi idegrendszeri károsodása miatt írásban nem folytatható vele közvetlen kommunikáció. Az eljárásban való részvétele tehát nem lehetetlen, ehhez szaksegítségre (jeltolmács) sincs szükség. Állapotában a későbbiekben nem várható érdemi javulás, a beszéd-, illetve a kommunikáció-képességet illetően sem.

Az ítéletábla ezen igazságügyi komplex szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a vádlott jelenlétét, ezáltal a büntető eljárásban való részvételét a fennálló és állandósult betegsége nem teszi lehetetlenné, a tárgyaláson közreműködni képes, ezért a Be. 359. §-ának (3) bekezdése nem alkalmazható, a büntető eljárás felfüggesztésének nem volt törvényi alapja.

A másodfokú bíróság ezt követően 2016. szeptember 15. napjára tűzött tárgyalást, amelyre dr. HL és dr. GP igazságügyi orvosszakértők az akadályoztatásuk miatt - előzetesen bejelentve - nem jelentek meg. E tárgyalási napon ismertetésre került a bírósági iratok 17. sorszáma alatti igazságügyi orvosszakértői vélemény, továbbá a vádlott beadványai a Bf.III.854/2012. számú ügyből. Ismertette az ítéletábla továbbá a vádlott védője által csatolt bírósági ítéletet (... Járásbíróság), amelyben a vádlottat cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezték.

A 2016. november 10. napján tartott tárgyalási napon történt dr. GP, valamint dr. HL igazságügyi orvosszakértők meghallgatása. Erre azért volt szükség, mert a törvényszék eljárási szabályt sértett, amikor a sértett halála, sérüléseinek keletkezése kapcsán több tárgyalási napon csak dr. GP igazságügyi orvosszakértőt hallgatta meg a társszakértője nélkül. Az elsőfokú bíróság néhány ízben ugyan megküldte a tárgyalási jegyzőkönyveket dr. SL-nak, hogy egyetért-e az ott rögzített szakértői nyilatkozatokkal, azonban az iratok között ennek eredménye nem található.

Dr. MK igazságügyi elmeorvosszakértő tárgyaláson történő meghallgatására is társszakértője - dr. FM - nélkül került sor. A társszakértő részére a tárgyalási jegyzőkönyv nem került kézbesítésre, így annak tartalmáról értelemszerűen nyilatkozni sem tudott.

Ez utóbbi eljárási szabálysértést az ítéletábla úgy küszöbölte ki, hogy a törvényszék 48. számú tárgyalási jegyzőkönyve megküldése mellett beszerezte dr. FM igazságügyi orvosszakértőnek dr. MK igazságügyi elmeorvosszakértő tárgyaláson tett nyilatkozatával kapcsolatos álláspontját. A szakértő a tárgyalási jegyzőkönyv tartalmának ismeretében az egyetértését fejezte ki.

Dr. FM igazságügyi orvosszakértő nyilatkozata a megismételt eljárásban szintén ismertetésre került.

A Be. 101. §-ának (2) bekezdése értelmében a halál oka és körülményei, valamint az elmeállapot vizsgálatánál két szakértőt kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy az írásban előterjesztett szakvéleményt a tárgyaláson is csak közösen egészíthetik ki vagy módosíthatják.

A másodfokú tárgyaláson dr. HL igazságügyi orvosszakértő az elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyvek áttanulmányozása után mindenben egyetértett dr. GP szakértő által előadottakkal.

A szakértők ezt követően véleményt nyilvánítottak, hogy a 4. számú külsérelmi nyom - egyetértve a miskolci igazságügyi szakértőkkel e körben - tompa erőbehatásra keletkezett, nem pedig élhatalú eszköztől. A boncolásról készített fotók alapján a nyak területén nem látszik olyan sérülés, amely baltától származna, míg a látható sérülések tompa erőbehatásra keletkeztek, legnagyobb valószínűséggel földre nyomás eredményeként.

A szakértők kizárták a nyak elülső felszínén közepes erejű tompa erőbehatásra létrejövő sérülés kapcsán, hogy az fojtás eredménye lenne.

A sorozat bordatörések vonatkozásában a lenyomás-taposás jellegű sérülési mechanizmust valószínűsítették, szemben az ököllel történő keletkezési móddal.

A másodfokú megismételt eljárásban fogatosított részbizonyítás eredménye, a törvényszék által elfogadott bizonyítékok, az ítéletábra által beszerzett igazságügyi komplex orvos- és elmeorvosszakértői vélemény, valamint az iratok tartalma alapján a másodfokú bíróság a törvényszék által rögzített tényállást a Be. 352. §-a (1) bekezdésének a/ pontja értelmében a következők szerint helyesbíti és kiegészíti:

A vádlottnál a 2013. januárjában lezajlott agyi érrendszeri történés következtében fellépő agyi károsodás miatt a beszédképesség súlyosan károsodott. Visszamaradt a jobb felső végtag gyakorlatilag teljes bénulása, az alsó végtag mozgáskárosodása mellett. A külvilággal való kapcsolattartásban a legtöbb probléma a beszédképesség károsodása, a motoros funkcióknak a gyakorlatilag teljes elvesztése. Ez tartós károsodás.

Személyiségzavara a jelen cselekmény vonatkozásában korlátozó tényezőként nem értékelhető.

Az ítélet 5. oldal 3. bekezdésében a ... utca a helyes lakcím, továbbá ugyanezen bekezdés 2. mondata úgy korrigálandó, hogy a nézeteltérés következménye az lett, hogy a sértett a kályha mellől felkapott egy baltát, amit T1 kivett a kezéből és azzal rátámadt S1-re.

Mellőzi az ítéletábra az 5. oldal 4. bekezdéséből azt a megállapítást, hogy „a vádlott pedig a baltával kétszer a nyakára ütött”, mivel ezt a másodfokon felvett szakértői bizonyítás eredménye nem támasztotta alá.

A következő mondat úgy helyesbítendő, hogy a vádlottak egyike a földön fekvő sértett mellkasára is rálépett.

A bántalmazás eszközéül használt balta nyele került elégetésre, amelynek hossza kb. 60 cm volt.

A bántalmazáshoz használt hánccsal borított karó mintegy 80 cm hosszúságú és 8-10 cm átmérőjű volt (nyomozati iratok 269. lapszám).

A fém baltafej mérete 3x5x12 cm, vágóéle 11 cm, amely helyenként csorbult, helyenként éles, össztömege 540 gramm (nyomozati iratok 207. lapszám).

A sértett véralkohol koncentrációjának értéke 2,26 ezrelék volt (nyomozati iratok 207. lapszám).

A bántalmazás során elszenvedett külső és belső sérülések leírása a következők szerint kiegészítendő, pontosítandó:

A fejtető középvonalaiban a nyíl irányra merőlegesen egy 4 cm hosszú haránt irányú folytonosság megszakadás volt.

A fejtető bal oldalán a középvonaltól 5 cm-re, balra a fül mögött 3 cm-es vízszintes folytonosság megszakadás keletkezett, amelynek alapja a koponyacsont, amelyen egy 3x2 cm-es, felületes, pikkelyszerű folytonosság megszakadás észlelhető, ami a koponyacsont külső kemény részét érinti.

A bal fül mögött egy 11-13 cm-es, a bal fül hátsó területére terjedő, durván roncsolt folytonosság megszakadás volt, helyenként anyaghiánnyal, melynek alapját a többszörösen, darabosan törött koponyacsontok és a koponyacsont tört darabjai, valamint a zúzódott agyállomány és a folytonosságában megszakadt kemény agyburok képezi.

A tarkótájon jobb oldalon a középvonaltól 5 cm-re közel haránt irányú 4 cm-es bőrfolytonosság megszakadás volt, amelynek alapját a harántirányban törött koponyacsont képezi, amelyen egy izolált 4 cm hosszú haránt irányú törésvonal húzódik.

A jobb fül területén a fülcimpa felső részén, a külső oldalon 2 cm hosszú folytonosság megszakadás helyezkedett el.

A jobb oldali fülcsap előtt egy haránt irányú, 1,8 cm hosszú folytonosság megszakadás keletkezett.

A jobb szemöldök külső zuga területében összesen 5 db, egyenként 1-5 cm hosszú, ívelt folytonosság megszakadás észlelhető.

A homloktáj jobb oldalán a szem körüli lágyrészekre kiterjedő, valamint az orr egész területén 12x8 cm-es bőr alatti bevérzés keletkezett.

A homlok középvonalaiban, az orrgyök fölött 3x4 cm-es bőr alatti bevérzés jött létre.

A bal szem körül pápaszem haematoma észlelhető.

A bal halántéktájon, a homlok bal oldalától az állkapocsszögletig húzódó, összességében 12x8 cm-es bőr alatti bevérzés alakult ki.

A bal oldali pofagumó területében 4x4 cm-es szabálytalan alakú bőr alatti bevérzés keletkezett. Ugyanilyen bevérzés volt a jobb oldali pofagumó területében, amelynek mérete 3x2 cm-es volt.

A jobb oldalon a felső ajak területében 2x1 cm-es bőr alatti bevérzés észlelhető.

Az alsó ajak jobb oldalán, a belső oldalon 0,5x0,5 cm-es nyálkahártya folytonosság megszakadás keletkezett.

Az állcsúcs területében 5x6 cm-es, az áll jobb oldalára is ráhúzódó bőr alatti bevérzés jött létre.

A bal fülkagyló állománya roncsolódott.

Bőr alatti bevezetés volt a háton a VII. háti csigolya vetületében, valamint a bal váll hátsó felső oldalán a lapocka íve mentén, továbbá a váll jobb oldalán szintén a lapocka mentén.

A koponyacsontok a bal oldalon a fül mögött 12x10 cm-es területen hiányoznak, illetve többszörösen, darabosan törtek. Innen közel vízszintes törésvonal követhető, amely a koponya hátsó felszínén és a jobb fül mögötti területen a koponyaalapra fordul. A koponyaalap a középső koponyagödör területében mindkét oldalon többszörösen, darabosan tört, ahogy a töröknyereg területe is, és itt az agyalapi mirigy is roncsolódott.

A bal oldali dobüreg megnyílt, bal oldalon a piramiscsont többszörösen, darabosan tört.

Az orrcsontnak a jobb oldali szára haránt irányban tört.

Mindkét oldali felső állcsont többszörösen és darabosan tört.

Jobb oldalon a III-VII. bordák az elülső hónaljvonalban haránt irányban törtek, törvégeik befelé mutattak.

Az arc mindkét oldalát érő tompa erőbehatástól létrejövő sérülések együttesen eredményezték az arc- és az agykoponyacsont egymástól való szétválását (3.B.792/2009/74. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés).

A sértett halálát megelőzően több betegségben is szenvedett, azonban ezek a halálát nem siettették, nem okozták (nyomozati iratok 209. lapszám).

Az ítélet indokolásában a 15. oldal 1. bekezdésében a nyomozati iratokra hivatkozás helyesen 505. oldal, ahogy ugyanezen az oldalon a 2. bekezdésben 511-513. oldal, a 18. oldal 1. bekezdésében a 413. oldal, illetve 415. oldal, a 30. oldal 2. bekezdésében a 29. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal.

Mellőzendő az ítélet 25. oldal 5. bekezdésének 2. feléből „aki csak a távolból figyelte őket” mondatrészt, hiszen illet T1 nyomozati vallomása (299. lapszám) nem tartalmaz.

Egyebekben az elsőfokú bíróság az igen széles körben lefolytatott bizonyítás eredményeként megalapozott tényállást állapított meg. A bizonyítás során a törvényszék mindvégig szem előtt tartotta a vádlott következetes, a bűncselekmény elkövetését tagadó védekezését, helyt adva a védelem több bizonyítási indítványának (tanú kihallgatása, más igazságügyi orvosszakértő kirendelése, a vádlott kézsérülésének orvosszakértői vizsgálata). A feltárt bizonyítékokat egyenként és összességében vizsgálta, azokat értékelte. A logika szabályainak szem előtt tartásával indokát adta, hogy mely releváns bizonyítékokat (T1 vallomásai, igazságügyi orvosszakértői és elmeorvosszakértői vélemények, valamint T2 tanú vallomása) fogadott el és miért, illetve melyek voltak azok, amelyeket elvetett, ezzel az indokolási kötelezettségét a szükséges mértékben teljesítette.

A másodfokon is irányadó tényállásból a törvényszék okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére. Az általa elkövetett bűncselekmény jogi minősítése is helyes és törvényes. A sértett sérüléseinek pontos és mindent magába foglaló rögzítésére és ezzel a tényállás kiegészítésére azért

volt szükség, mert az élet elleni bűncselekmény elkövetésének különösen kegyetlen voltát egyértelműen bizonyítja, hiszen ebből vonható következtetés az átlagosat lényegesen meghaladó embertelenségre, illetve brutalitásra.

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés egyenes és eshetőleges szándékkal is megvalósítható. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása e vonatkozásban hiányos, ezért az ítéletábra a következőkre mutat rá.

A bántalmazás módja, a túlnyomórészt eszköztől származó igen nagy számú és súlyosságú sérülés, a sértett testtájékok (koponya, nyak, mellkas), az erőbehatások mértéke mind azt igazolják, hogy a vádlott a terhére rótt minősített élet elleni bűncselekményt egyenes szándékkal követte el, azaz kívánva cselekményének következményét.

Az elsőfokú bíróság jórészt helyesen sorolta fel a büntetés kiszabásakor értékelendő bűnösségi körülményeket, amelyeket csupán azzal kell kiegészíteni, hogy további súlyosító hatása van a különösen veszélyes eszközzel (fejsze) történő elkövetésnek. Enyhítő körülményként kell ugyanakkor értékelni a vádlott - időközben - jelentősen megromlott és az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján véglegesnek tekinthető egészségi állapotát. Az elsőfokú bíróság az időmúlást csupán kisebb súllyal értékelte a vádlott javára. E körben szükséges utalni arra, hogy a bűncselekmény elkövetése 2009. február 26-án történt. Az eltelt több, mint hét év - amely a vádlott terhére nem róható - az ítéletábra álláspontja szerint már olyan időtartam, amelynek hatással kell lennie a büntetés kiszabására.

A fellebbviteli főügyészség képviselője a perbeszédében azt indítványozta, hogy a Btk. 2. §-ára figyelemmel az ítéletábra az elkövetés idején hatályban lévő törvényt alkalmazva hozza meg a döntését.

A másodfokú bíróságnak így abban kellett állást foglalnia, hogy a 2013. július 1. napján hatályba lépett 2012. évi C. törvényt (új Btk.), avagy az 1978. évi IV. számú büntető anyagi jogi törvényt kell-e alkalmazni.

A Btk. 2. §-a értelmében a bűncselekményt főszabály szerint az elkövetéskor hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni, kivéve ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény alapján a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, mert ebben az esetben az új büntető törvényt kell alkalmazni.

A bűncselekmény elkövetésekor és az elbíráláskor kiszabható büntetési tétel között eltérés állapítható meg, mivel a kiszabható és határozott ideig tartó szabadságvesztés tartama az elbíráláskor 10 évtől 20 évig terjed, míg a bűncselekmény elkövetésekor a büntetési tétel felső határa csupán 15 év volt.

A Btk. 2. §-ának alkalmazása terén a formálódó és egyre inkább követett joggyakorlat értelmében az elkövetéskori és az elbíráláskori büntető törvények összevetése nem formalizálható, ezért nem szűkíthető le csupán a büntetési tételek felső határait, illetve a tételek kereteire, hanem komplex értékelést igényel. A BJD. 8424. szám alatti jogeset megoldását követve gondolatban mind a két törvény szerint meg kell határozni a bíróság által megállapított konkrét bűncselekmény miatt alkalmazható, illetve alkalmazandó büntetéseket, intézkedéseket, majd ez után ténylegesen azt a törvényt kell alkalmazni, amely a konkrét esetben - összességében - enyhébb elbírálást eredményez (BH.2016. 192.).

Az ítélet tábla utal arra is, hogy a Btk. 2. §-a alkalmazása vonatkozásában a konkrét ügyben beálló súlyosítási tilalomnak, mint eljárási szabálynak, nem lehet befolyása a kérdés eldöntésében.

A jelen ügyben a vádlott egészségi állapotára és az időmúlásra figyelemmel a törvényi minimumhoz közeli szabadságvesztésben lehetett gondolkodni, ezért az időközben felemelt büntetési tétel maximumnak a Btk. 2. §-ának értelmezési körében nincs szerepe, miként a középértéknek sem, amelynek egyébként sincs büntetési tételt növelő hatása. A törvényi minimum viszont mind az elkövetés idején, mind pedig az elbíráláskor ugyanaz. A feltételes szabadságra vonatkozó szabályok egyértelműen az elbíráláskori, 2012. évi C. törvény szerint kedvezőbbek a vádlottra.

Mindezeket együttesen értékelve az ítélet tábla arra az álláspontra jutott, hogy a vádlott esetében az a kedvezőbb, ha vele szemben az új büntető anyagi jogi törvény kerül alkalmazásra. Ennek következtében az ítélet tábla a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerint bírálta el a vádlott cselekményét és e szerint rögzítette ítéletének rendelkező részében a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetnének a törvényhelyét.

A vádlott visszafordíthatatlanul, jelentősen megromlott egészségi állapotát, továbbá a bűncselekmény elkövetésétől a jogerős elbírálásig eltelt több mint hét éves időmúlást az ítélet tábla úgy értékelte, hogy a törvényszék által kiszabott 13 év szabadságvesztés mértékét a törvényi minimumra (10 év) enyhítette, amelynek végrehajtását a Btk. 35. §-ának (2) bekezdése alapján a törvényben meghatározottnál eggyel enyhébb, börtön [Btk. 37. § (2) bekezdés a/ pont] végrehajtási fokozatban határozta meg.

A Be. 258. §-a (2) bekezdésének e/ pontját alkalmazva a Btk. 38. §-a (2) bekezdésének a/ pontja alapján az ítélet tábla rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontjáról.

A törvényszék olyan költségeket is a vádlottra terhel, amelyek az időközben elhalálozott elkövető társának - T1-nak - a szakértői vizsgálatával és védelmével voltak összefüggésben. A másodfokú bíróság ezért a vádlottat terhelő büntető költségből levonta a tettestárs cselekvősége folytán felmerült összegeket és a Be. 339. §-ának (1) bekezdése értelmében úgy rendelkezett, hogy azokat az állam viseli.

Az eddig írtakra figyelemmel az ítélet tábla a törvényszék ítéletét a Be. 372. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, míg egyéb helyes és törvényes rendelkezéseit a Be. 371. §-ának (1) bekezdése értelmében helyben hagyta.

Az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítása a Btk. 92. §-ának (1) és (2) bekezdésén alapul, utalva arra, hogy az ítélet tábla értelemszerűen beszámította a szabadságvesztés tartamába azt az időt (2014. január 30-tól 2015. szeptember 28-ig) is, amikor a vádlott ebben az ügyben a jogerős szabadságvesztés büntetését töltötte.

A másodfokú bíróság a Be. 381. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett a vádlottat terhelő és az első fellebbezési eljárásban (Bf.III.854/2012.) felmerült büntető költség viseléséről, míg a Be. 403. §-ának (5) bekezdése értelmében a megismételt eljárásban felmerült büntető költség az állam terhére marad.

Debrecen, 2016. évi november hó 10. napján

Dr. Ficsór Gabriella sk. a tanács elnöke, Dr. Diószegi Attila sk. a tanács tagja, előadó,
Dr. Szabó József sk. a tanács tagja

Záradék:

A Nyíregyházi Törvényszék 3.B.792/2009/81. számú ítélete a másodfokú ítéletben foglalt változtatásokkal a mai napon jogerős és végrehajtható.

Debrecen, 2016. évi november hó 10. napján

Dr. Ficsór Gabriella sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.